

# OPÓŹNIONY ROZWÓJ PSYCHORUCHOWY

## – KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU

W rozwoju człowieka wyróżniamy kilka wzajemnie na siebie oddziałujących sfer:

- rozwój fizyczny,
- rozwój motoryczny (motoryka mała i duża),
- rozwój zmysłowy,
- rozwój intelektualny,
- rozwój emocjonalny i zachowania,
- rozwój komunikacji,
- rozwój społeczny.

Dziecko dąży w swoim rozwoju do osiągnięcia umiejętności i funkcji charakterystycznych dla człowieka, będących kolejnymi etapami w poszczególnych sferach (siadanie, chodzenie, chwytanie przedmiotów, mowa itd.). Jednak każda jednostka rozwija się w swoistym dla niej tempie i rytmie zależnie od czynników wpływających na każdą ze sfer w ciągu życia.

Rozwój psychoruchowy małego dziecka uwarunkowany jest stanem jego układu nerwowego, wpływem bodźców pochodzących ze środowiska zewnętrznego, własną aktywnością dziecka oraz metodami wychowawczymi stosowanymi przez rodziców. Czynniki te mogą spowolnić bądź przyspieszyć osiąganie poszczególnych etapów rozwojowych, mogą również zatrzymać rozwój na określonym poziomie. Do czynników patogennych, pod wpływem których może znajdować się dziecko, należą:

- zaburzenia programu genetycznego,
- czynniki szkodliwe, działające na dziecko w okresie pre- i perinatalnym:
  - niedotlenienie,
  - zatrucie,

- wirusowe zakażenia płodu,
- awitaminozy i niedotlenienie matki w czasie ciąży,
- wylewy śródczaszkowe podczas i po porodzie,
- bezpośrednie urazy czaszki;
- przedwczesny poród,
- przebyte we wczesnym dzieciństwie infekcje i choroby zakaźne:
  - zapalenie mózgu,
  - zapalenie opon mózgowych,
  - zaburzenia gruczołów dokrewnych.

Efektom działania wymienionych czynników mogą być zarówno niewielkie i przemijające mikrouszkodzenia dotyczące tylko niektórych sfer rozwoju (tzw. dysharmonie rozwojowe), jak i głębokie oraz trwałe zaburzenia obejmujące całe funkcjonowanie dziecka. Dzieci z globalnie opóźnionym rozwojem osiągają wyznaczone etapy rozwoju w swoim indywidualnym tempie, dochodząc do takiego stadium, na jaki pozwala im ich organizm.

Wczesne wykrycie zaburzeń rozwojowych pozwala na wczesne objęcie dziecka specjalistyczną, wieloprofilową opieką i stymulacją rozwoju, co z kolei daje szansę na wyrównanie opóźnień, stając się swego rodzaju profilaktyką niepełnosprawności. Rolą terapeuty zajmującego się wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka jest poznanie możliwości i potrzeb dziecka, maksymalne wykorzystanie jego naturalnego potencjału oraz usprawnianie lub kompensowanie opóźnionych funkcji.

Opracowanie: psycholog mgr Julia Piotrowska

Źródło:

- Błoch-Dziedzic E. i inni, Gorajewska D.; *Rodzina. Normalność w niepełnosprawności*. Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji Warszawa 2007.
- Franczyk A., Krajewska K.; *Program psychostymulacji dzieci w wieku przedszkolnym z deficytami i zaburzeniami rozwoju*. Oficyna Wydawnicza „Impuls” Kraków 2006.